

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Ван Яньлі

**«Методика формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів
мистецтв у процесі вокального навчання»,**
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими планами,
програмами, темами.**

В умовах нових суспільно-політичних та економічних змін, які спостерігаються нині в Україні, особливо гостро постає потреба у висококваліфікованих кадрах з високим рівнем професіоналізму, творчої активності, гнучкості та адаптивності, здатних забезпечувати якість навчання в нових соціально-економічних умовах. За цих умов все більше актуалізується проблема методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яка стає одним із пріоритетних напрямів модернізації сучасної мистецької освіти. Адже від того, яким буде вчитель, чи буде він спроможним відповідати вимогам, які ставить перед ним суспільство, й буде залежати рівень вихованості, освіченості та загальної культури учнів. З цих позицій стратегія розвитку вищої мистецької освіти на даний час пов'язана із впровадженням інноваційних підходів до її змісту та організації.

З-поміж основних завдань модернізації вищої мистецької освіти виокремлюється проблема формування в студентів умінь ансамблевого співу як один з ключових сегментів процесу фахового навчання студентів факультетів мистецтв університетів. Адже уроки мистецтва в закладах загальної середньої освіти передбачають залучення вчителем музичного мистецтва умінь ансамблевого співу під час провадження ним вокально-хорової роботи із класом, шкільним вокальним ансамблем або шкільним хором. Зважаючи на те, що успіх будь-якої музичної діяльності залежить від уміння її виконувати, то належна сформованість умінь ансамблевого співу у вчителя музичного мистецтва є запорукою розвитку вокально-хорової культури школярів, що складає стратегічну мету уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі.

У зв'язку з викладеними позиціями, дисертаційну роботу Ван Яньлі, яка присвячена проблемі формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання вважаємо **актуальною** для розв'язання сучасних проблем вищої мистецької освіти, а вибір теми дослідження є цілком *доцільним, виправданим та своєчасним.*

**Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та
рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна**

Дисертаційна робота Ван Яньлі містить нове вирішення означеної проблеми, що підтверджено розробленою та експериментально перевіреною методикою формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів

мистецтв у процесі вокального навчання. Детальне опрацювання представленого наукового доробку дозволило відзначити якісне структурування роботи, грамотне визначення наукового апарату, цілісність, фундаментальність і логіку викладу основних теоретико-методологічних та практично-методичних положень.

Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, розкрито ступінь розробленості проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка корелює з темою та конкретизується у завданнях, окреслено об'єкт та предмет роботи, розкрито теоретико-методологічні засади, визначено методи дослідження, конкретизовано його наукову новизну, теоретичне й практичне значення, подано відомості про апробацію і впровадження результатів роботи, схарактеризовано її структуру і обсяг.

У теоретичній частині дисертаційної роботи здійснено аналіз сучасного стану розробленості проблеми формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання. На підставі розгорнутого психолого-педагогічного аналізу понять «уміння», «навички», дисертанткою конкретизовано поняття «вокальні вміння», до яких віднесено уміння слухового сприйняття та інтонування; уміння синхронізації ритму та темпу; тембральні уміння; уміння рольової взаємодії; артикуляційно-дикційні уміння; уміння емоційно-виразного виконання та ін.

У дисертаційному дослідженні надається власне визначення поняття «уміння ансамблевого співу» як здатності до використання спеціальних знань та навичок у досягненні художньої єдності при спільному виконанні й врівноваженості та злагодженості всіх компонентів вокального виконання. Аналіз всієї палітри умінь ансамблевого співу, які мають бути сформовані в студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання доводить, що означені уміння тісно пов'язані між собою і відокремити їх на практиці одне від одного неможливо.

Компонентна структура умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв подана в дослідженні Ван Яньлі в єдності пізнавально-орієнтаційного, компетентнісно-проективного та діяльнісно-креативного компонентів. Зокрема, пізнавально-орієнтаційний компонент у вокальному навчанні забезпечує формування усвідомленого підходу майбутніх викладачів музичного мистецтва до вокального навчання, розвиток їх музично-естетичного мислення, прагнення до придбання знань, умінь та навичок у сфері вокального мистецтва та є основою для подальшого розвитку інших аспектів вокального навчання, таких як сценічна майстерність та творча діяльність. *Компетентнісно-проективний компонент* у вокальному навчанні відображає здатність студентів факультетів мистецтв застосовувати свої навички, уміння та знання для досягнення практичних цілей у процесі навчання та вирішення творчих завдань у вокальній діяльності. Зазначений компонент забезпечує формування таких компетентностей, які дають змогу студентам реалізовувати та проектувати власну творчу діяльність у музично-

виконавській сфері. *Діяльнісно-креативний компонент* відображає здатність студентів факультетів мистецтв до самовираження, генерування музично-виконавських ідей та втілення їх у творчих проєктах.

Для теоретико-методичного обґрунтування зазначеної проблеми авторкою було визначено *принципи* формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв в процесі вокального навчання, а саме: забезпечення принципу національної спрямованості у вокальній діяльності; орієнтація на аксіологічні цінності у вокальному навчанні; спонукання до творчо-рефлексивного усвідомлення вокальних творів. Наведені принципи логічно доповнюються обґрунтованими *педагогічними умовами*, а саме: *активізація пізнавальної діяльності студентів за рахунок використання медійних засобів*, яка підсилює інтереси і мотивацію, спонукає прояв ініціативи студентів; *актуалізація вольових зусиль на досягнення самореалізації в навчальній діяльності*, яка передбачає зростання студентів у професійному плані, орієнтує до набуття зрілості протягом навчання й подальшого життя; *стимулювання студентів до вокально-виконавських інтерпретацій*, що зумовлено музично-виконавською природою мистецтва співу, яке вимагає постійного відновлення у живому звучанні.

У процесі проведення діагностувальної роботи авторкою була розроблена критеріально-показникова структура сформованості умінь ансамблевого співу майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокального навчання. Педагогічна діагностика досліджуваного феномена здійснювалася на підставі визначених критеріїв та їх показників за допомогою діагностичних методик. На підставі отриманих даних педагогічної діагностики було встановлено *рівні* сформованості досліджуваного феномена: початковий, відтворювальний, достатній та творчий, яким було надано було надано якісні та кількісні характеристики. Отримані результати констатувального експерименту засвідчили про переважання низького рівня сформованості умінь ансамблевого співу в студентів факультетів мистецтв над високим та середнім рівнями.

Це спонукало дисертантку до розробки поетапної методики формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання, яка здійснювалася в *три етапи* :

1 етап – *інформаційно-пізнавальний*, забезпечувався такими методами зацікавлення; ілюстративний метод; метод концептуально-порівняльного аналізу різних видів репетиційної роботи над вокальними творами; педагогічного моделювання творчих ситуацій; узагальнення емпіричного матеріалу з проблем підготовки вчителів музичного мистецтва;

2 етап – *виконавсько-технологічний*, забезпечувався такими методами: системно-структурного аналізу ансамблевої роботи над вокальним твором; тренінги; конференц-бесіди; метод експертних оцінок; метод проєктів та ін.;

3 етап – *дієво-творчий*, на якому провідними стали методи самоаналізу; метод створення банку ідей; метод мистецької інтеграції, метод імпровізації, креативний метод та ін.

Переконливі дані експериментального дослідження, підтверджені методами математичної статистики, довели ефективність авторської методики формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв в процесі вокального навчання. Мета дослідження досягнута, завдання виконані, що підтверджують висновки дисертації. Усі отримані автором результати є новими, достовірними та належно обґрунтованими і повною мірою відображені у публікаціях автора у фахових виданнях.

Робота логічно структурована відповідно до поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків, має широку джерельну базу, яка висвітлює ґрунтовність вивчення проблеми та доцільність запропонованих шляхів її вирішення, що свідчить про належний рівень обґрунтованості представлених наукових положень дисертації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*:

- *здійснено* цілісний науковий аналіз проблеми формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв в процесі вокального навчання на засадах визначених педагогічних умов та принципів;

- *виокремлено* та *уточнено* поняття «вокальні вміння» та «уміння ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв», якому надається авторське визначення;

- *конкретизовано* компонентну структуру, критерії та показники сформованості даного особистісного утворення, а також охарактеризовано початковий, відтворювальний, достатній та творчий рівні його сформованості;

- *розроблено* авторську поетапну методику формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв в процесі вокального навчання;

- *удосконалено* наукові уявлення щодо сутності поняття «уміння ансамблевого співу» у змісті вокального навчання студентів факультетів мистецтв;

- *подальшого розвитку* набули форми, методи і засоби формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв в процесі вокального навчання.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що викладені в ньому теоретико-методичні положення та практичні результати можуть скласти основу для оновлення робочих навчальних програм та спецкурсів із фахових дисциплін, зокрема «Практикум з фахової підготовки», «Практикум за кваліфікацією «Вокал», «Постановка голосу», «Камерний спів», «Вокальний ансамбль», «Асистентська практика», «Виконавський практикум» та ін., а також можуть бути інтегровані в процес вивчення таких навчальних дисциплін, як «Хоровий клас», «Хорове диригування», «Сольфеджіо», «Методика музичного виховання», «Виробнича педагогічна практика» та ін. Матеріали дослідження можуть бути використаними при укладанні навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій для студентів факультетів мистецтв університетів з метою удосконалення їх

вокально-виконавської підготовки як методологічного базису всього процесу музичного навчання в системі мистецької освіти всіх рівнів.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені в одноосібних публікаціях авторки у провідних фахових виданнях України, в міжнародному виданні, та у матеріалах міжнародних науково-практичних конференціях.

Висновок. На підставі викладеного вважаємо, що дисертаційне дослідження Ван Янлі на тему: «Методика формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії музики та естрадного мистецтва
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

